

VGO
media

Magazine

100 JAAR
radio
IN NEDERLAND
1919 - 2019

**De e-bike: Een uitkomst
of gevaar op de weg?**

**Voortleven in de cloud:
hoe voorkom je dat**

Inhoud

Pensioen	
Uit het Verantwoordingsorgaan	15
Vereniging	
Zijlijnen	3
Algemene Vergadering	6
Rubrieken	
Geranium & co	16
Arie Bras	22
Dankbetuigingen	23, 29, 30
Welkom nieuwe leden	30
Overleden leden	30
Puzzel	30
En verder	
Opgepast met de elektrische fiets	7
From Tilburg with love	10
Radioman schrijft boek	6
Aandacht voor online-nalatenschap	18
100 jaar radio: Een zwarte bladzijde	24

6

7

16

Voorplaat Zie pagina 7

Bart van Leeuwen
oedipoes.com

Betaaldata 2019 - 19 december 2019

Betaaldata 2020 -23 januari - 24 februari -
24 maart - 23 april - 20 mei - 24 juni - 23 juli -
24 augustus - 24 september - 22 oktober -
24 november - 22 december

VGOmedia Magazine is het kwartaalblad van de Vereniging van Gepensioneerde medewerkers van de Omroep en andere Media.

Bestuur VGOmedia

Voorzitter: Hella Liefting • Vice-voorzitter: Ynskje van den Brakel Visser • Secretaris: Madelon van Waart
Penningmeester: Ruud Leyendekker
Bestuursleden: Henk van der Horst, Bob Ris, Arie Smit.

Adres VGOmedia:

Naarderstraat 81-15, 1251 BG Laren bestuur@vgomedia.nl

VGOmedia Magazine

Redactie: Govert van Brakel, Louis van Hattem (vormgeving), Willem Hekhuis (eindredactie), Evert Kooij, Joke Licher.
Ontwerp logo 100 jaar radio in Nederland:
Mendy van Hattem

Medewerkers aan dit nummer:

Arie Bras, Jan de Kleijn, Hella Liefting, Henk van der Horst

Druk: Drukkerij Esed, Spakenburg

Redactie

VGOmedia Magazine: Waterhoen 5, 3831 HT Leusden
magazine@vgomedia.nl

Website

www.vgomedia.nl

Ledenadministratie

Berlagelaan 147, 1222 JS Hilversum
ledenadministratie@vgomedia.nl

Muizen en mezen

Z
I
J
L
I
J
N
E
N
Z
I
J
L
I
J
N
E
N

Hella Liefting, voorzitter van VGOmedia, geeft haar mening over pensioen- en andere zaken

Wie er bij was op de ledenvergadering heeft het me horen zeggen: in de pensioenwereld is VGOmedia een bescheiden muisje. Maar wel een muisje dat

hard kan brullen. Dat sloeg op een brief die we van zins waren te sturen aan minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Die brief had een voorgeschiedenis. In oorsprong was het een idee van de koepel gepensioneerden, die de aangesloten verenigingen aanspoorde steun te zoeken bij hun pensioenfondsen. Maar we vingen bot bij PNO-voorzitter Nelly Altenburg, zelfs met het argument dat het fonds zich niet alleen sterk moet maken voor de gepensioneerden, maar voor alle deelnemers in het fonds. Zij vond het niet op de weg van PNO Media liggen om zo'n protestactie te steunen.

Het VGO-bestuur, bijeen in de ochtend voor de Algemene Ledenvergadering, besloot daarop zelf een brief aan de minister te sturen met het verzoek voorlopig niet te korten. We voelden ons helemaal gesterkt in onze strijdbaarheid toen de leden het voorstel de brief te versturen met applaus begroetten.

We hoorden als bestuur nogal op toen de PNO-voorzitter vervolgens onze brief kwalificeerde als een sissende bom onder het ganse pensioenakkoord. Enig zelf-

vertrouwen is geoorloofd, maar zo groot hadden we onze invloed nou ook weer niet ingeschat. Vermoedelijk zou een muis ook reuze opkijken als die zich realiseert dat een veel groter en dreigender wezen als de mens, zo bang voor een klein muisje kan zijn.

We gingen dapper aan de slag met de brief. Zoals we gewoon zijn te werken, vlogen de teksten in de mail heen en weer. Net toen we een goed concept hadden, kwam er groot nieuws uit Den Haag. Het moest allemaal nog bevestigd worden, maar minister Koolmees was van plan kortingen voor de meeste pensioenfondsen een jaar op te schorten. Als we minder muis waren geweest, zouden we natuurlijk kunnen stellen we een brief niet eens hoefden te versturen om Koolmees de steven te laten wenden. En omdat de brief in essentie vroeg om uitstel, zou verzending mosterd na de maaltijd zijn geweest.

Jammer dat daarmee een opmerkelijke, maar weinig opgemerkte uitspraak van DNB-baas Klaas Knot niet onder de aandacht van de minister is gekomen. Knot heeft namelijk op 23 september 2019 tijdens een hoorzitting van de Vaste Commissie Financiën van de Tweede Kamer gezegd dat de ingrepen van de Europese Centrale Bank (ECB) de lange rente 0,9 tot 0,95 procentpunt extra hebben verlaagd. Dat kost - voorzichtig berekend - PNO Media zo'n tien punten dekkingsgraad. Zonder de ingrepen van de jonge heer Draghi zouden ook de meeste andere fondsen nu niet in de problemen zitten. Daarom vermeld ik het hier. Je weet maar nooit wat een muis vermag.

De muis hoefde niet te brullen

“We zijn in pensioenland een muis, maar we hebben besloten te brullen”, zei VGOmedia-voorzitter Hella Liefting donderdag 7 november tijdens de najaarsledenvergadering in Blaricum. Ze doelde op het plan om een brief op poten naar minister Wouter Koolmees van Sociale Zaken te sturen over de dreigende pensioenkorting. Zie Hella’s column op pagina 3 van dit nummer. Een paar dagen na de vergadering – de brief was nog niet verstuurd – hoefde het al niet meer: de minister maakte bekend dat hij de regels gaat aanpassen om kortingen te voorkomen.

door Willem Hekhuis

De sfeer was strijdlustig aan het begin van de bijeenkomst, in de mooi verbouwde bovenzaal van De Blaercom. “Er hangt actie in de lucht”, kondigde Hella Liefting aan. Dat PNO Media niet mee wilde doen aan de actie (opnieuw: zie pagina 3) zinde de vergadering niet. Ondanks de toelichting van PNO-voorzitter Nelly Altenburg en ondanks haar verzekering: “Ik ben natuurlijk geen voorstander van kortingen”.

Dan maar een brief naar de minister namens VGOmedia, had het bestuur besloten. Waren de aanwezige leden het daarmee eens? “Zet het zo breed mogelijk neer”, riep VGOmedia-lid Erik Boshuijzen vanuit de zaal. “Het bestuur verdient lof voor dit initiatief.” En met applaus bekrachtigden de aanwezige leden het voornemen van het bestuur. Maar het hoefde dus niet meer, bleek enkele dagen later. “De brief voor de minister was op één zinnetje na klaar”, meldt secretaris Madelon van Waart, “toen het verlossende woord kwam van de minister zelf, dat hij bereid was om uitstel te verlenen van de klemmende regels.”

(Toen later op de vergadering MPD-directeur Walter Mutsaers aan het woord kwam, was daar uiteraard nog niets van bekend. Zie het verslag elders op deze pagina’s).

Nog twee punten kwamen tijdens het huis-houdelijke gedeelte van de vergadering aan de orde:

- Penningmeester Ruud Leyendekker werd herbenoemd voor een nieuwe periode van drie jaar.
- Henk van der Horst, lid van het Verantwoordingsorgaan, wees op de verkiezingen voor het VO, volgend voorjaar. “Zet je in ten gunste van onze organisatie en stel je kandidaat”, riep hij de aanwezigen op.

Vice-voorzitter Ynskje van den Brakel en penningmeester Ruud Leyendekker (links); Walter Mutsaers en Nelly Altenburg van PNO/MPD (boven). Rechts: de vergadering vond plaats in de verbouwde (en vertrouwde) bovenzaal van De Blaercom

Voorzitter Hella Liefting (links) en secretaris Madelon van Waart

Kortingsgevaar niet helemaal geweken

Het pensioenakkoord dat in juni tot stand kwam, moest pensioenfondsen lucht geven. Maar door de almaar dalende rente hangt veel gepensioneerden nog steeds een verlaging van hun pensioenuitkering boven het hoofd. Dat blijft deelnemers aan PNO Media vermoedelijk bespaard. “Als de stand van zaken blijft zoals hij nu is, dan hoeft PNO de pensioenen niet te verlagen, zei MPD (PNO)-directeur Walter Mutsaers donderdag 7 november op de Algemene Vergadering van VGOmedia.

door Joke Licher

Hij was echter minder stellig dan op de vergadering in mei toen hij de kans op verlaging vrijwel uitsloot. En dat heeft alles te maken met de dalende rente. “In augustus was er een rente-crash. De toch al lage rente duikelde fors en daardoor kwam voor PNO de kritische dekkingsgraad in zicht”. Een rentedaling heeft een enorm effect. En ook een rendement op beleggingen van 14,4% - ‘een van de hoogste rendementen die we in jaren hebben gehad’ – kan dat niet veranderen. Maar zoals het er op 7 november naar uitzag, hoeft PNO Media niet te korten.

Gevolgen pensioenakkoord

Het pensioenakkoord van juni legt de basis voor een nieuw pensioensysteem waarbij onder meer gekozen kan worden uit verschillende manieren om pensioen op te bouwen. Wie nu al pensioen krijgt, houdt zijn pensioen zoals is afgesproken, verzekerde voorzitter Nelly Altenburg van PNO Media. “Wij kunnen niet aan uw rechten komen.” In het nieuwe systeem kan straks eerder worden geïndexeerd, maar ook eerder worden gekort. Mogelijk gaat deze systematiek ook gelden voor de huidige gepensioneerden. Maar dat valt nu nog niet te zeggen. Want het pensioenakkoord moet nog worden uitgewerkt en er moet zorgvuldig worden gekeken wat dat voor iedereen betekent, aldus Altenburg.

Foto's: Louis van Hatten

Radioman schrijft radioboek

door Willem Hekhuis

Max-directeur Jan Slagter (links) en Beeld en Geluid-directeur Eppo van Nispen poseren met de complete familie Van Brakel

Gezellig vol zat Theaterzaal 2 van het Instituut Beeld en Geluid in Hilversum op een mooie middag half oktober. En zagen wij dat het vooral radiomensen waren die de zaal vulden? Zeker, daar zaten vooral radiomensen. Geen wonder. Het middelpunt van de bijeenkomst was een man met 42 jaar radio-ervaring. Hij heette Govert van Brakel en was zijn zo geliefde medium behoorlijk ontrouw geworden: hij had een boek geschreven.

'Moet je horen...' is een kloek boek, van 424 pagina's (plus nog een aantal extra met foto's) waarin Govert van Brakel de lezer 'Verhalen en anekdotes uit 100 jaar radio' (ondertitel van het boek) voorschotellet. Verdeeld over 19 hoofdstukken neemt de schrijver zijn lezers mee door de honderdjarige Nederlandse radiogeschiedenis. Niet chronologisch, maar prettig chaotisch van onderwerp naar onderwerp springend en met een licht accent op de sport, niet verwonderlijk gezien de loopbaan van Van

Brakel. Dat hij schrijven kan, weten de lezers van dit magazine natuurlijk al lang. In elk nummer staan wel een of twee mooie reportages en interviews van zijn hand.

Facebook

Maar waarom een boek? "Ik schreef", zegt Govert. "af en toe op Facebook wat over radio en over andere belevenissen. Daar kreeg ik wat reacties op en enkele (ex-)collega's, met name Pauline Broekema en Jeroen Wielaert, zeiden: dat is leuk, daar moet je meer mee doen." Via weer een andere collega kwam Govert in contact met uitgever Aernoud Oosterholt met wie het direct klikte ("Allebei Hagenaars, en hij bleek bovendien radioluisteraar"). Toen MAX-directeur Jan Slagter bereid was 500 exemplaren af te nemen ("Ik begon erover tijdens mijn afscheidsetentje met Jan, toen ik stopte bij MAX") was de deal rond.

Han Hollander

Van augustus 2018 tot mei van dit jaar zat Govert achter het toetsenbord. "De onderwerpen had ik vrij snel bij elkaar. Ik weet het een en ander van de geschiedenis omdat ik al veel langer bezig ben met de legendarische sportverslaggever Han Hollander, aan wie in het boek ook een hoofdstuk is gewijd. De vraag was: hoe maak je van die verschillende thema's een eenheid – van koninklijke doden tot de Elfstedentocht – een eenheid. Dat heb ik gedaan door mezelf als verbindende schakel te introduceren." Wie het boek leest, krijgt dan ook niet alleen een kijkje achter de radioschermen, maar volgt ook Goverts loopbaan en zijn – doorgaans milde – kijk op het Nederlandse omroepwezen.

'Hartstikke druk'

En nu? Een volgend boek? Govert: 'Voorlopig niet', heb ik van mijn vrouw te horen gekregen. Maar wie weet ga ik de biografie van Han Hollander, de joodse sportverslaggever die in 1943 in Sobibor werd vermoord, toch eens serieus aanpakken. Misschien moet ik er maar eens gewoon aan beginnen. Achter de computer gaan zitten en schrijven maar."

Govert van Brakel, *Moet je horen...*, uitg. Edicola, € 24,50

Govert was druk met het signeren van zijn boek

Pas met je e-bike

De elektrische fiets heeft een enorme vlucht genomen. Vorig jaar werd het recordaantal van 400.000 e-bikes verkocht, 100.000 meer dan een jaar eerder. Op een totaal van 22,9 miljoen fietsen rijden in Nederland inmiddels 2,6 miljoen e-bikes rond. Niet vreemd dus dat ook het aantal ernstige ongevallen met een elektrische fiets stijgt. Vooral ouderen zijn het slachtoffer. Zij rijden relatief vaak op een elektrische fiets en lopen bij een val of ongeluk eerder ernstig letsel op.

door Joke Licher. Foto's: Anneke Kappetijn e.a.

In 2017 kwamen 57 e-bikers om in het verkeer, 17 meer dan een jaar eerder zo blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dat betekent dat van de in totaal 206 fietsdoden in het verkeer, ruim een kwart op een elektrische fiets reed. Veruit de meeste slachtoffers waren 65-plussers.

"Het klopt dat de e-bike bij ongevallen sterk vertegenwoordigd is", zegt Ernest Van der Bemd van de Fietsersbond. De snelheid speelt daarbij een rol. "Je moet bedenken dat de meeste mensen op een normale fiets zo'n 14 tot 18 kilometer per uur rijden. Op een e-bike ga je ineens 25. Ik word nu op mijn racefiets regelmatig ingehaald door 70'ers op een elektrische fiets." En in die snelheid schuilt een gevaar. Met het ouder worden neemt je reactievermogen af. Rijd je ineens een stuk harder, dan moet je juist sneller reageren en handelen.

“Ik vind mezelf een goed chauffeur”, zegt Van der Bemd. “Maar ik moet niet nu opeens in een Porsche stappen en vol gas geven. Daar ben ik niet goed genoeg voor.” Hij adviseert mensen het met een e-bike rustig aan te doen. “De eerste zes maanden niet harder rijden dan op een gewone fiets. Gebruik hem waarvoor hij bedoeld is: als trapondersteuning. Rijd niet harder dan 18. Wil je sneller, bouw het dan langzaam op. Neem de tijd om er aan te wennen.”

Tips

De meeste ongelukken op de (elektrische) fiets zijn eenzijdige ongelukken. Dat wil zeggen ongevallen waar verder niemand anders bij is betrokken zoals een val of tegen een paaltje rijden. Op- en afstappen levert bij een elektrische fiets nog al eens problemen op. Hij is zwaarder dan een gewone fiets en dus iets lastiger te hanteren. Een lage instap maakt het op- en afstappen makkelijker. Het scheelt ook als je het zadel wat lager zet en goed met je voeten bij de grond kunt.

Nog een paar tips om te voorkomen dat je valt: zet de trapondersteuning nog niet aan bij het wegrijden. Zo voorkom je dat de fiets wegschiet. Ga voor een bocht wat langzamer rijden.

Meer kilometers

Ernest van der Bemd wijst er op dat het aantal ongelukken met e-bikes wel is gestegen, maar dat het aantal afgelegde kilometers nog harder is toegenomen. “Per kilometer zijn er minder ongelukken.” Hij vindt de e-bike een geweldige uitvinding. Hij vergroot je actieradius en ook ouderen die niet meer uit de voeten kunnen met een gewone fiets, kunnen blijven fietsen. En ook een elektrische fiets is goed voor de conditie. Van der Bemd: “Uit groot Europees onderzoek blijkt dat een elektrische fiets goed is voor je spierkracht. Hij heeft een grotere impact dan een gewone fiets omdat je meer rijdt. Per kilometer hoeft je minder inspanning te leveren maar mensen pakken hem vaker en maken meer kilometers.”

Doortrappen

Ouderen fietsen steeds meer maar zijn door hun leeftijd wel kwetsbaarder. “Maar met fietsveiligheid zijn ze

eigenlijk niet zo bezig”, zegt Juul van Rijn van het programma Doortrappen dat is opgezet door het ministerie van Infrastructuur om ouderen zo lang mogelijk veilig aan het fietsen te houden. Mensen fietsen al van jongs af aan en zijn zich niet bewust van de risico's. Doortrappen wil dat bewustzijn onder ouderen vergroten. Onderscheid tussen de gewone fiets en de e-bike wordt in het programma niet gemaakt. Ook bij ongevallen op de gewone fiets zijn het vooral ouderen die letsel oplopen. “Van alle fietsers die in het verkeer omkomen, is 72% boven de 60.”

Om de doelgroep te bereiken werkt Doortrappen samen met gemeenten en lokale organisaties als ouderen-bonden, de gymvereniging en de klaverjasclub maar ook met fysiotherapeuten en fietsmakers. Het is de bedoeling dat zij aan de slag gaan met (informatie)materiaal dat Doortrappen levert. Op de website Doortrappen.nl zijn veel

Op- en afstappen levert bij een elektrische fiets nog al eens problemen op

simpele, en ook wel voor de hand liggende tips te vinden om veilig te fietsen, zoals: vermijd drukte of zet een fietshelm op.

Afstelling fiets

Of je nu een gewone fiets of een elektrische fiets hebt, de afstelling moet goed zijn: de afstand tussen zadel en stuur, de kromming van het stuur, de stand van het zadel. Zit je niet lekker, dan fiets je niet lekker. De fietswinkel in de buurt moet je daarbij kunnen helpen, maar je kunt ook naar de Fietsschool van de Fietzersbond. Die organiseert al jaren fietstochten voor senioren waarbij ook op deze dingen wordt gelet. “Het is geen les maar een leuk uitje”, benadrukt Van der Bemd. Want senioren fietsen al hun hele leven. Die hebben geen behoefte aan les. “Maar tussen de bedrijven door zitten er ook wel wat les-elementen in. Een verkeersquiz, bijvoorbeeld. Maar we kijken ook naar de fiets. Tijdens de fietstocht gaan we naast iemand rijden. We kijken of de fiets goed is afgesteld want dat luistert wat nauwer als je ouder wordt.”

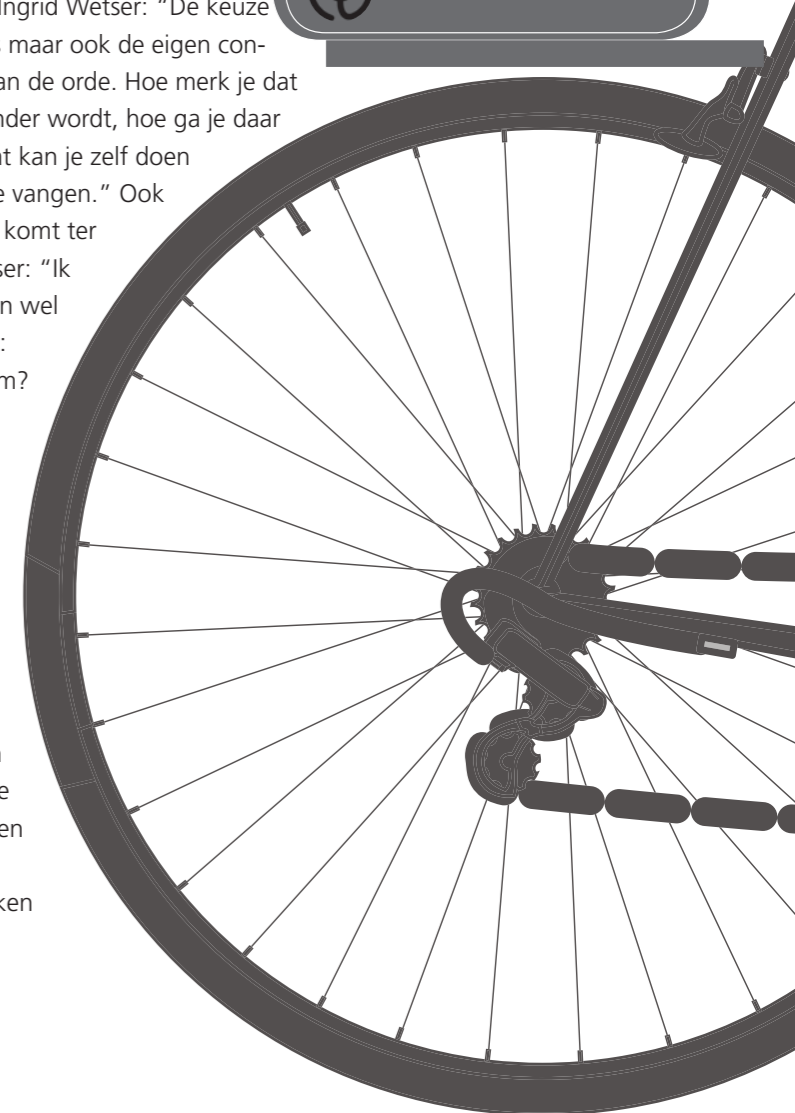
Veiligheid

Veilig Verkeer Nederland organiseert speciaal voor senioren cursussen. Het nieuwe fietsen.

Ook een elektrische fiets is goed voor de conditie

Het zijn in feite workshops legt Ingrid Wetser van VVN uit. Gefietst wordt er niet. “We hebben vroeger wel cursussen gegeven met ook een praktijkgedeelte, maar daar zijn we van afgestapt. Mensen dachten: een fietscursus hoef ik niet, ik kan wel fietsen. Anderen waren bang dat ze de afstand niet zouden halen, of maakten zich zorgen dat ze onderweg naar de wc moesten.” Nu is het een gezellige bijeenkomst met koffie en koek waar, onder leiding van een gespreksleider, gepraat wordt over fietsen en veiligheid. Er wordt informatie gegeven en

de deelnemers kunnen ervaringen uitwisselen. Ingrid Wetser: “De keuze van een fiets maar ook de eigen conditie komt aan de orde. Hoe merk je dat je kracht minder wordt, hoe ga je daar mee om. Wat kan je zelf doen om dat op te vangen.” Ook de fietshelm komt ter sprake. Wetser: “Ik hoor senioren wel eens zeggen: ‘Een fietshelm? Dat is iets voor mijn kleinkinderen, niet voor mij’. Maar door op die workshops helmen te laten zien en het er over te hebben, willen we hen toch aan het denken zetten.”

From Tilburg with love

Zij is beursanalist van de commerciële nieuwszender Business News Radio (BNR) en hij sinds jaar en dag directeur/hoofdredacteur van Omroep Flevoland. Connie de Jonge (57) en Allard Berends (59) leerden elkaar aan het eind van de jaren zeventig kennen op de Academie voor Journalistiek in Tilburg waar ze tot de eerste lichting afgestudeerden behoorden. Al zo'n veertig jaar werken ze in de wereld van de media en lopen ze privé samen op.

Connie en Allard in
de radiostudio van
Omroep Flevoland

Tekst en foto's: Govert van Brakel

Ik ontmoet het omroep echtpaar in de studio van Omroep Flevoland op een maandag vroeg in de middag. Connie heeft er dan al een werkdag opzitten. Voor haar begint de dag in alle vroegte in een Amsterdamse studio. De effectenbeurzen in de wereld houden zich niet aan onze tijdrekening. Allard breekt even uit de dagelijkse beslommingen die het managen van zijn zender met zich meebrengt.

In januari van dit jaar stopte Connie bij BNR als eindredacteur en chef. "Na tien jaar was ik wel uitgemanaged. In deze laatste fase van het werkzame leven werd het tijd om weer nieuwe dingen te leren." Ze sprong in het diepe en werd beurscommentator.

Helemaal nieuw was het werkerrein trouwens niet. Oude kennis moest worden opgepoetst. Dat wel. Als schrijvend journalist werkte ze in de eerste tien jaar van haar loopbaan op financiële redacties.

Vier dagen in de week verzorgt ze nu tussen 6.00 uur en 10.00 uur in het programma Och-tendspits van presentator Bas van Werven het actuele economische nieuws.

"BNR is," zegt ze, "een leuk, flexibel bedrijf waar programmamakers zonder veel gezeur alle ruimte krijgen."

Allard staat sinds 2005 aan het hoofd van Omroep Flevoland. Hij begon er als interim-manager in een periode waarin de omroep in wanorde verkeerde. Of hij de zaak weer aan de gang kon krijgen, was de vraag van het bestuur. "Er was veel niet goed geregeld. Bovendien was de club stuurloos. De hoofdredacteur was net vertrokken."

Hij hoefde er niet lang over na te denken.

"Connie en ik woonden in Dronten - nog steeds trouwens - en ik zat op dat moment zonder werk."

Hij had een mislukt avontuur achter de rug als directeur van het tv-productiebedrijf van René Stokvis en Ivo Niehe waarvan Endemol meerderheidsaandeelhouder was. "Ik moest commercie en amusement verkopen aan SBS, maar er was geen goede match."

**'BNR is een leuk,
flexibel bedrijf waar
programmamakers
zonder veel gezeur alle
ruimte krijgen'**

Kleine wereld

Voor iemand die de grote journalistieke verhalen maakte bij Brandpunt en Reporter van de KRO, bij de talkshow Karel van de AVRO, bij Televisier of bij Jan ('Mieters') de

Visser van AVRO Radiojournaal lijkt de regio een kleine wereld. Ja, hij mist het grote nieuws wel van tijd tot tijd. "Maar het voordeel is dat je als regionale omroep heel dicht bovenop alles zit wat zich hier afspeelt en dat de impact daarvan groot is."

Hoe lang hij nog blijft? Zijn antwoord: "Ik doe dingen tot ik ze niet meer leuk vind!"

Connie voegt eraan toe dat ze altijd geprobeerd hebben twee carrières te combineren. "We wilden elkaar niet schaden. Als er iets nieuws op ons pad kwam vroegen we ons altijd af wie aan de beurt was om een stap te maken."

Zeeuws meisje

Connie - oudste uit een gezin met vier kinderen - komt uit 's-Heerenhoek op Zuid-Beveland, een katholieke enclave in het verder zo intens protestantse Zeeland. Het lag niet voor de hand dat zij als Zeeuws meisje een keuze zou maken voor de journalistiek. "Ik heb het

Bij de bonte verzameling radio's, tv's, bandrecorders en opname-apparatuur van 'Flevoland'...

niet van huis uit meegekregen." Haar vader verdiende de kost als timmerman. Maar ze houdt van taal en mensen. Ze wilde tolk worden. Frans-Spaans. "En zo werd ik de eerste van onze familie die buiten de provincie ging studeren. In België." Allard (officieel Allardus Maria) is geboren en getogen in Arnhem waar zijn vader hoofduitvoerder was in de bouw. Al op jeugdige leeftijd wist hij dat hij journalist wilde worden. De krant lag nog niet in de bus of hij had hem te pakken. "Bij

'Er is binding nodig tussen het bedrijf en zijn mensen. Ze moeten het fijn vinden om voor je te werken'

ons thuis werd veel en vaak verhit gediscussieerd over het nieuws. De standpunten vlogen over tafel. Hoewel ik de op een na jongste ben van de zeven kinderen deed ik daar volop aan mee." Met enig bravoure mengde hij zich onder de gasten van het plaatselijke journalistencafé aan de Korenmarkt. Hij stond immers op hun ladder. Onderaan en voorzichtig, maar toch. Hij leverde foto's aan een lokaal persbureau en mocht daar zelfs twee regels tekst aan toevoegen...

Gure jaren

In tegenstelling tot haar echtgenoot heeft Connie in het verleden ook voor dag- en weekbladen geschreven. Na 'Tilburg' kreeg ze begin jaren tachtig een stageplek op de afdeling Actualiteiten van de NCRV-radio, maar een vaste baan binnen de muren van het gereformeerde bolwerk aan de Schuttersweg zat er voor haar als katholiek echter niet in. "Ik mocht niet blijven."

De TROS bood haar wel de ruimte. Samen met Wim Bosboom en Mireille Bekooy stond ze aan de wieg van de Nieuwsshow. Maar het waren financieel gure jaren voor de omroep. Bezuinigingen dwongen haar om de overstap te maken naar de schrijvende journalistiek. In het decennium dat volgde werkte ze achtereenvolgens voor het ANP, de Volkskrant en Elsevier.

Veronica reddingsboei

Heel Europa reisde ze door om verslag te doen van de ontwikkelingen die het Oostblok doormaakte na de val van De Muur in 1989. Of het niet wat minder kon, vroeg ze aan haar toenmalige hoofdredacteur H.J. Schoo van Elsevier. Zeker, omdat zij en Allard ook een gezin wilden stichten. Nee, dat kon niet, was zijn opvatting. "Een journalist is 24 uur per dag beschikbaar," luidde zijn repliek. "Anders

ga je maar weg." Ze nam ontslag. "Dat is niet leuk, maar je wordt er wel wijzer van." Veronica werd haar reddingsboei. Bij de voormalige zeezender kon ze als senior-redacteur terecht op de redactie van Nieuwsradio. Haar overstap leidde tot de unieke situatie dat haar man voor de eerste maal in hun loopbaan haar baas werd. Allard was de chef van de actualiteitenrubriek en later, na het vertrek van Rob Out en Lex Harding, zelfs directeur radio. In die periode ontwierp hij tevens als zendercoördinator van Radio1 een structuur voor

het op te richten NOS Radio1 Journaal, de nieuwsrubriek die in 1995 de plaats innam van de vertrouwde actualiteitenrubrieken van de afzonderlijke omroepen. Ondertussen vatte Veronica het plan op commercieel te gaan. De omroep trad uit het publieke bestel. Het avontuur mislukte jammerlijk. Het echtpaar Berends-De Jonge kwam op straat te staan. Connie vond aanvankelijk nieuw empoel bij KRO's Ontbijt TV en werd

daarna bij RTL eindredacteur en chef van het Ontbijtnieuws. Allard ging aan de slag bij de lokale Amsterdamse zender AT5.

Flexcontractjes

Met een dergelijk journalistiek verleden op zak lijkt het voor de hand te liggen dat hun kinderen Niels en Juul ook voor het vak van journalist zouden kiezen. Zeker zoon Niels (25) toonde met zijn grote belangstelling voor nieuws en politiek wel interesse, maar zijn ouders raadden het hem af. "Dat moet je niet doen," hielden ze hem voor. "Met alle reorganisaties in de mediawereld en flexcontractjes biedt het vakgebied weinig toekomst." Hij studeert nu European Public Affairs aan de Universiteit van Maastricht. Overigens heeft Allard bij Flevoland afstand genomen van het in de omroep nu zo gangbare systeem van tijdelijke arbeidscontracten. Sinds twee jaar krijgen nieuwe medewerkers weer een contract voor onbepaalde tijd. "Er is binding nodig tussen het bedrijf en zijn mensen. Ze moeten het fijn vinden om voor je te werken. Door bestaanszekerheid te bieden, hopen we dat te bereiken." Dochter Juul (22) studeert geneeskunde en is net terug uit India waar ze stage heeft gelopen.

Mont Ventoux

Connie en Allard zijn gedreven sporters. Beweging dient een doel. Ze schudden er de drukte van het dagelijkse, onregelmatige, leven mee van zich af. Zo blijft het hoofd fris en de conditie op peil. Voor een teamsport ontbreekt de tijd. Maar als individu zijn ze voortdurend in beweging. Op de golfbaan van Dronten slaan ze een balletje; verder lopen, klimmen, skiën en fietsen ze geregeld. Allard: "Ik kan nooit iets half. Met mezelf had ik afgesproken dat ik voor mijn 50e ten minste drie keer op één dag de Mont Ventoux moest

Logo Omroep Flevoland

Hoofdingang van
Omroep Flevoland

hebben beklommen. Dat is gelukt." Connie fietst gedreven mee. "Ik was een hardloper, maar door de toenemende gevoeligheid voor blessures ben ik nu een enthousiast fietser."

Heilige kerstavond

Werken op feestdagen vinden ze geen probleem. Maar er is één avond in het jaar die ze vrij houden voor zichzelf, het gezin en vrienden. Dat is de avond voor Kerst. Die is heilig. Ook dit jaar weer. Hun huis in Dronten heeft in deze tijd van het jaar een uitbundige uitstraling. Met dochter Juul leeft Connie ('Wij zijn fanatieke kerstvierders') zich uit op de aankleding van de kerstboom waarbij Allard en Juul altijd pleiten voor een Amerikaanse versie met honderd kleuren en knipperende lichtjes. Connie strijdt voor iets dat minder

'Ik moest commercie en amusement verkopen aan SBS, maar er was geen goede match'

pijn aan de ogen doet. Connie: "Uitbundig kerst vieren, met vrienden eten op kerstavond doen we al sinds Allard en ik elkaar kennen. Sinds de kids er zijn is het gezelschap alleen maar groter geworden." Zoon Niels verzorgt met zijn gitaar de muzikale omlijsting van het samenzijn. Allard is de kok van dienst. Volgens zijn echtgenote is hij 'een foody en een goede kok, die zijn gasten ieder jaar weer verrast met nieuwe gerechten en gedurfde keuzes'. Wat er dit jaar op het menu staat houdt hij nog even voor zich. Het moet wel een verrassing blijven...

Uit het Verantwoordingsorgaan

Eén Koolmees maakt nog géén zomer

Kortgeleden vroeg een oud-collega mij, omdat ik in het VO gekozen ben: "Wie is eigenlijk de baas over ons pensioen, over ons gespaarde geld?" Ik wist er zo gauw geen adequaat antwoord op. Dus ik ben op zoek gegaan naar de pensioenwet. En daar las ik: *De Pensioenwet zorgt ervoor dat deelnemers aan een pensioenregeling ervan verzekerd zijn dat deze wordt uitgevoerd en dat zij een*

bepaalde mate van individuele en financiële zekerheid genieten. Lang hebben wij gedacht dat ons pensioen waardevast zou zijn, maar de waarde loopt door gebrek aan indexatie al jaren terug. Echter, de pensioenwet belooft geen indexatie maar wel een nominaal pensioen van gelijkblijvende euro's. Omdat ons huidige pensioenstelsel ons daarin al jaren teleurstelt, wordt er nu gewerkt aan een nieuw stelsel zodat we in de toekomst een hoger pensioen ontvangen, zegt men. Ik ben alleen bang dat het voor de meesten van ons wel een heel verre toekomst is. Ons fonds is door goed beleid voor het komende jaar de kortingsdansen ontsprongen, maar of een nieuw stelsel meer vertrouwen gaat geven is nog maar de vraag.

Minister Koolmees meldt het volgende: *In het voorgestelde nieuwe pensioencontract ligt het kantelpunt bij een dekkingsgraad van 100%. Daarboven wordt sneller uitgedeeld en daaronder sneller verlies verrekend. In het licht van en vooruitlopend op de overgang naar het nieuwe stelsel ben ik voornemens de huidige kortingsregels tijdelijk te bezien. Ik vind het verstandig om rust te brengen in het stelsel en fondsen en deelnemers gedurende de overgang naar het nieuwe stelsel niet te confronteren met kortingen bij een dekkingsgraad boven de 100%. Concreet zullen fondsen extra tijd krijgen om aan de financiële vereisten te voldoen. Fondsen die al vijf jaar lang in onderdekking zitten en ook aan het eind van het jaar een dekkingsgraad onder de 100% hebben, zullen wel onvoor-*

waardelijke kortingen moeten doorvoeren zodat ze weer op 100% uitkomen.

De baas van De Nederlandsche Bank, de heer Knot, is het daar niet mee eens. Hij stelt:

"Nú de pijn nemen bij de pensioenfondsen, dat is beter dan het voor zich uit te schuiven. Anders hou je steeds die onzekerheid. De rek is er een keer uit."

Knot stelt dat de rente voorlopig niet weer zal aantrekken, zodat het met de pensioenen niet vanzelf wel weer goedkomt. Er moet 'geknot' worden, voor de gepensioneerden, maar ook voor de nog werkenden.

Lang hebben wij gedacht dat ons pensioen waardevast zou zijn, maar de waarde loopt door gebrek aan indexatie al jaren terug

Bij PNO Media moeten ook maatregelen genomen worden om de dekkingsgraad op peil te houden. Dat kan o.a. door de premies ten opzichte van het beleid van nu voor werknemers, maar ook voor werkgevers flink te verhogen (dat zou met de rente van nu wel moeten) of ... maar een klein beetje zodat de werknemers niet teveel moeten betalen.

Het VO heeft daarvoor na veel wikken en wegen het bestuur van PNO Media een advies gestuurd met de vraag om een keuze te maken voor een kleine verhoging. We wachten het af.

Onze minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een stap in de goede richting gezet, zij het voorlopig éénmalig, want één Koolmees maakt nog géén zomer in pensioenland.

Nieuwe verkiezingen

Begin volgend jaar zijn er nieuwe verkiezingen voor het Verantwoordingsorgaan van PNO. Als u mee wilt helpen aan het behoud van een goed en stabiel pensioen, dan kunt u zich als kandidaat opgeven. Dit kan via mij of via Klaas Samplonius of via het secretariaat van VGOMedia. Het is leuk en interessant werk en sowieso geen liefdewerk oud papier. Warm aanbevolen.

Henk van der Horst

Oude contacten, nieuwe kansen

“Ik weet niet zeker of ze me mee hebben geteld, maar ik ben één van die kwart miljoen AOW'ers die volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek betaald werk doen”, zegt Guus Mater in zijn huis in Zoetermeer. Hij werkt niet meer fulltime, maar nog wel zo'n anderhalf tot twee dagen per week. Niet omdat het moet, maar omdat het kan en omdat het leuk is. “En het geeft mijn leven structuur.”

door Joke Licher. Foto's Anneke Kappetijn

Guus Mater is vooral actief als sportjournalist en daarmee een beetje terug bij zijn oude liefde. Want hij begon zijn loopbaan in 1979 op de sportredactie van het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP). Vijftien jaar was hij sportverslaggever, toen stapte hij over naar de redactie kunst, cultuur en media. Daarna volgde hij – nog steeds voor het ANP – als parlementair verslaggever ruim tien jaar de politieke ontwikkelingen op het terrein van onderwijs, wetenschap en volksgezondheid.

“Ik heb de sport eigenlijk nooit losgelaten. Dat komt ook doordat mijn vrouw Christiana voor het Duitse sportpersbureau SID werkt. Ik ging regelmatig met haar mee, vaak naar schaatswedstrijden.”

De contacten die Guus in de loop van de tijd heeft opgebouwd heeft hij altijd vastgehouden. “Daar heb ik nu baat bij. Zo werd ik in november 2016, drie dagen nadat ik voor het eerst AOW had ontvangen, gebeld door de chef-sport van Trouw. Hij zat omhoog want hun schaatsman was overgeplaatst. Of ik hem een paar maanden wilde vervangen.” Die paar maanden werden een heel schaatsseizoen. Een seizoen waarin Guus naar Zuid-Korea ging voor het WK-afstanden. En kort daarop naar Noorwegen voor het WK- allround.

België

Voor Trouw werkt hij nog af en toe. Meer tijd gaat zitten in zijn werk voor Belga, de Belgische tegenhanger van het ANP, waarvan hij al

een jaar of zes correspondent is. “Ik schrijf in het Nederlands maar het grappige is dat ik regelmatig stukjes van mij in het Frans lees.” Ook voor Belga volgt hij vooral sport. “De Belgen zijn goed in hockey en ik volg bijvoorbeeld Belgische internationals die in de Nederlandse competitie spelen. Afgelopen zomer ben ik naar de Europese Kampioenschappen paardensport in Rotterdam geweest. De Belgen hebben goede springruiters én goede paarden. Samen met Nederland Duitsland en Ierland behoort België tot de beste paardenfokkers. Zij hebben nu een generatie paarden die wel héél goed is.”

Vrijwilligerswerk

Naast zijn betaalde werk, ruimt Guus ook tijd in voor de ‘Vrienden van Onderwatershof’, een verpleeghuis in Rijswijk. “Mijn moeder heeft daar jaren gewoond”, vertelt Guus. In die tijd zat hij in de Cliëntenraad. Ook na haar overlijden heeft hij contact met het huis gehouden en samen met

‘drie gepensioneerde heren’ probeert Guus de bewoners van het tehuis wat extra's te bieden. “We bedenken - in overleg - uitjes

en zorgen voor een kerstpakket. Vorig jaar hebben we een elektrische tandem-fiets aangeschaft zodat de bewoners – samen met een fietsmaatje – op de fiets naar buiten kunnen.” Het geld daarvoor komt uit het ‘vriendenfonds’ dat wordt gevuld met donaties.

We hebben te weinig aandacht voor online-nalatenschap

door Evert Kooij

Als iemand sterft, komen nabestaanden in een achtbaan terecht. Terwijl de uitvaart alle aandacht vraagt, moeten ook allerlei praktische zaken worden geregeld. Maar die zijn vaak verborgen achter gebruikersnamen en wachtwoorden. Je kunt je naasten ingewikkelde zoektochten besparen door je digitale sporen verantwoord achter te laten. Lang niet iedereen doet dat. Sinds kort staat het onderwerp op de agenda van politiek Den Haag.

SeniorWeb, de organisatie die de digitale wereld voor senioren begrijpelijker wil maken (zie ook ons vorige nummer), vroeg aan 900 senioren of ze hun 'online-nalatenschap' (alles wat er van u rondzwerft op het internet) geheel of gedeeltelijk toegankelijk hebben gemaakt voor de nabestaanden.

Een ruime meerderheid van 70 procent geeft aan niets te hebben voorbereid.

Een ruime meerderheid van 70 procent heeft niets voorbereid

Bijna 45 procent van de ondervraagden zegt wel iets te willen regelen, maar dat het er nog niet van is gekomen. Edwin van Amstel van SeniorWeb weet hoe dat komt. "Uit ons onderzoek blijkt dat veel mensen het geen prettig onderwerp vinden. Daarom gaan ze het uit de weg of schuiven het voor zich uit."

Degenen die (nog) niets hebben ondernomen, bevinden zich in 'goed gezelschap'. Van Amstel (met 53 jaar nog lang geen senior) bekent:

"Voordat ik me bij SeniorWeb met digitale nalatenschap ben gaan bezighouden, had ik ook niets gedaan. Maar nu ik met de neus op de feiten ben gedrukt, heb ik het een en ander geregeld."

Checklist

Daarmee is Van Amstel verder dan zijn Senior-Web-collega Saskia Hamminga, die ondanks haar profes-

sionele betrokkenheid bij dit onderwerp nóg minder heeft gedaan. "Ik heb op het kantoor een checklist uitgeprint en mee naar huis genomen. Daar is het tot nu toe bij gebleven." In het onderzoek van SeniorWeb valt op dat ruim vier op de tien ondervraagden nog niet weten óf ze hun online-nalatenschap willen voorbereiden. "We hebben die mensen niet gevraagd naar hun motieven", zegt Van Amstel. "Als ik moet gissen denk ik dat veel men-

sen bij leven hun privacy niet willen opgeven en het er daarom bij laten zitten."

Daar doe je nabestaanden mee te kort, zegt Henriëtte Kramer van de stichting RegisterExecuteur, een club van financieel adviseurs en juristen die je online-boedel kunnen opbergen in een digitaal nalatenschapsdossier: "Nabestaanden hebben recht op alle informatie. Maar als die digitaal is opgeslagen, kunnen ze er niet bij."

Het bepalen wat er na je dood met je digitale gegevens moet gebeuren, is volgens haar net zo belangrijk als testament en donorcodicil. We hebben niet door hoeveel we digitaal doen.

Kramer: "Vroeger haalde je wat ordners uit de kast en dan vond je uiteindelijk wel wat je moest weten. Tegenwoordig zetten we alles in de cloud. Ik hoor wel eens dat nabestaanden foto's zoeken voor de uitvaart, maar dat ze er niet bij kunnen."

Pijnlijke gevolgen

Als je ervoor gaat zitten, kom je er al gauw achter dat sommige zaken vanzelf in orde komen. Bij overlijden gaat er van de gemeentelijke basisadministratie een melding uit naar relevante organisaties. Op die manier komt een einde aan het BSN-nummer en stopt de uitbetaling van AOW, toeslagen en pensioe-

'Nabestaanden hebben recht op alle informatie. Maar als die digitaal is opgeslagen, kunnen ze er niet bij'

nen. Als de overledene een partner- of nabestaandenpensioen heeft, wordt de uitkering automatisch aangepast.

De bank krijgt geen melding, dus de rekeningen blijven toegankelijk. "Maar zonder inloggegevens kunnen je nabestaanden toch niet bij het geld komen", zegt Hamminga. "Dat kan pijnlijke gevolgen

hebben. Bijvoorbeeld voor de partner als er geen en/of-rekening is. Dan ben je druk met de uitvaart en kom je er achter dat je niets kunt opnemen."

Sinds kort heeft digitale nalatenschap politieke aandacht. Ook voor de overheid is dit een nieuw thema, zegt D66-Tweede Kamerlid Monique den Boer. Eind oktober vroeg ze minister Knops (Binnenlandse Zaken) om te kijken wat er aan de wetgeving kan worden verbeterd. "We vinden het belangrijk dat burgers de regie kunnen nemen over hun digitale sporen na hun dood. Maar wettelijk is er weinig tot niets geregeld."

Den Boer noemt het voorbeeld van het gebruik

Edwin van Amstel

Saskia Hamminga

van wachtwoorden door nabestaanden voor sociale media. De wet is volgens Den Boer in dit opzicht onduidelijk. "Aan de ene kant zou je volgens een moderne

interpretatie van het Nederlands erfrecht een account moeten kunnen erven. Aan de andere kant zeggen de algemene voorwaarden van online platforms dat digitale accounts persoonlijk eigendom zijn. De vraag is dan ook of nabestaanden zich op een hellend vlak bevinden als ze met inloggegevens van de overledene aan de slag gaan."

Overledenen gelukwensen

Daarom is het raadzaam om na te denken over wat er na je overlijden met je accounts op sociale media moet gebeuren. Als die bij overlijden niet worden aangepast, 'leef' je daar voort. Hoe vaak gebeurt

het niet dat je op LinkedIn de mogelijkheid krijgt om een volger te feliciteren met zijn zo veel jarig dienstverband, terwijl je zeker meent te weten dat de betrokkene niet meer onder ons is.

Nog erger is het als je, daartoe uitgenodigd door Facebook, iemand die dood is feliciteert met zijn of haar verjaardag. Tweede Kamerlid Henk Krol overkwam dit met een gelukwens aan Joost Zwagerman toen de schrijver al was overleden. Het leidde tot heel wat publiciteit en hoon, maar de 50Plus-leider is niet de enige die in deze val is getrapt. "Helaas houdt Facebook niet bij of de volgers die ze suggereren om te feliciteren nog in leven zijn", luidde het excuus van Krol.

Zo is het maar net, dus moet je het er niet bij laten zitten als je pijnlijke situaties op sociale media na je overlijden wilt voorkomen. Facebook is een verhaal apart, want hiervoor kun je iemand autoriseren die je account na overlijden aanpast. Je hebt ook de mogelijkheid

om er voor te kiezen op Facebook aanwezig te blijven in de vorm van een herinneringspagina. "Noem het een digitaal kaarsje", zegt Hamminga. "Op deze pagina kunnen volgers berichten plaatsen waarin ze bijvoorbeeld herinneringen aan de overleden persoon delen."

Bij Google kun je wakker zetten

Net als bij Facebook kun je bij Google iemand autoriseren die de boel later afwikkelt. Maar Google heeft ook een 'wakker' die je zelf kunt instellen en die de diensten beëindigt als de gebruiker gedurende de aangegeven tijd niet actief is geweest. Van Amstel: "Dat kan twee maanden zijn of een halfjaar, dat bepaal je zelf. Het houdt dan vanzelf op en hebben je nabestaanden er geen omkijken naar. Ik denk dat veel mensen dat prettig vinden."

Hoe ver je je digitale nalatenschap voorbereidt, is persoonlijk, zegt Van Amstel. "Ik maak me

niet druk om bijvoorbeeld mijn abonnementen bij Netflix en Spotify. Daar komen mijn nabestaanden wel uit, het enige dat ze daar

voor nodig hebben is akte van overlijden van de gemeente. Maar het is wel belangrijk dat je nadenkt over hoe nabestaanden bij essentiële gegevens komen. Er is geen ideale oplossing om zonder gevaar van aantasting van je privacy je nalatenschap te regelen. Je loopt altijd tegen grenzen aan."

Het opbergen van jouw nalatenschap in een digitale kluis is volgens Van Amstel geen waterdichte oplossing. "Dat zijn diensten van commerciële bedrijven, wie zegt dat die over pakweg tien jaar niet failliet zijn. Weg is dan ook jouw kluis."

En het inschakelen dan van een executeur die een digitaal nabestaandendossier opstelt? Dat is wel veilig, zegt Van Amstel, maar heeft ook nadelen. "Alles wat je bepaalt, staat vast. Het

is niet flexibel. Omstandigheden kunnen wijzigen en dat pas je niet zo gemakkelijk meer aan. En als je het doet, kost dat elke keer weer geld."

Onaangename verrassingen

Kramer van Stichting RegisterExecuteur zou

een slechte spreekbuis van deze organisatie zijn als ze het daarmee eens is. Ze benadrukt het recht van nabestaanden op een ordentelijke overdracht. Toen kleine lettertjes nog op gewoon papier stonden, liepen je naasten

minder gevaar dat ze essentiële zaken over het hoofd zagen. Waaronder onaangename verrassingen. "Er kunnen in de nalatenschap dingen zitten die je niet wilt overnemen. Denk aan producten die bij nader inzien wurgcontracten zijn waar je als nabestaande aan vast kunt komen te zitten, bijvoorbeeld een leasecontract."

Den Boer noemt een andere valkuil: geld in vorm van bitcoins. "Het erfrecht zegt daar niets over", zegt de D66'er. Het geeft volgens haar aan dat de wettelijke regelingen niet meer van deze tijd zijn. Het initiatief van Den Boer heeft de steun van een meerderheid in de Tweede Kamer, de minister gaat ermee aan de slag. Voorlopig zitten we nog in een wettelijke schemerzone, wat volgens Den Boer extra

reden is om voorzorg te nemen.

Zoals gezegd moet Hamminga van SeniorWeb dat nog doen. Maar ze weet nu al dat het haar een goed gevoel geeft als ze het heeft geregeld. Of misschien is het andersom en geeft het alleen maar onrust als je het maar voor je uit blijft schuiven. "Ik denk dat het heel

fijn kan zijn om het er met je naasten over te hebben. Het kan ook een haakje zijn naar de wensen die je hebt voor je uitvaart. Wie weet leidt dat tot heel mooie gesprekken,

hoezeer je er misschien tegenop hebt gezien."

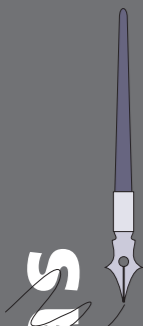
Toen kleine lettertjes nog op gewoon papier stonden, liepen je naasten minder gevaar dat ze essentiële zaken over het hoofd zagen

Praktisch

SeniorWeb heeft voor zijn leden een checklist voor de digitale nalatenschap. Met dit hulpmiddel kunnen senioren en hun naasten zien wat ze kunnen regelen en wanneer. Zie <https://www.seniorweb.nl/digitaal-nalaten>. Informatie over het digitaal nalatensdossier is te vinden bij de Stichting Register Executeurs: <https://www.register-executeur.nl>.

**BESTUUR EN REDACTIE
WENSEN U EEN
VOORSPOEDIG 2020 TOE**

Rochelmeiden

Het zijn niet de harde ongecontroleerde tackles op de bovenbenen. Niet de meters naast koppende spitsen. Niet de kauwgum kauwende verdedigers - ik heb er zelfs een zien bellen blazen. Vast klapkauwgum.

Ik erger me ook niet aan het niveau, dat vergelijkbaar is met het vijfde elftal in de zaterdag onderklasse van de KNVB bij de mannen. Geef toe: een wedstrijdje daar kan ook spannend zijn. Vanaf twee meter huizenhoog over schieten,

drie meter naast knallen voor een leeg doel... van mij mag het. Je zal mij er niet om zien hoofdschudden of grinniken. Het gaat per slot van rekening om de spanning.

Waar ik me echt aan stoort bij die voetballende vrouwen? Dat kopieergedrag. Dat gerochel.

Bij de mannen vond ik het altijd al goor. Zit je met je bord op schoot naar Studio Sport te kijken, vliegt er weer zo'n slijmkwak door je beeld. Gadverdamme!

Maar ja, mannen, hè. Testosteron in vloeibare vorm, het moet eruit. En daar zit hem de kneep. Vrouwenvoetbal wordt gespeeld door namaakmannen.

Ze spuwen op de grond na een gele kaart, ze spuwen opzij voor ze een strafschoot nemen en ze spuwen in de lucht als het rustsignaal klinkt. Ik heb tussen gespreide vingers door zitten kijken naar zo'n rochelvrouw, zo eentje die er een ware kunst van had gemaakt: eerst wat spuug oprollen tussen je tanden, daarna pas je mond openen en dan in enen - surprise surprise - met een sierlijk boogje zo op je televisiescherm, naast je etensbordje. Brrrr. Draai het vuur onder de kroketten maar weer uit, Sjaan!

Zijn rochelende vrouwen nóg erger dan rochelende mannen? Eh, ja. Ze zijn.

Ze dragen al geen rokjes, zoals hockeysters, ze dragen geen kekke truitjes, zoals volleybalsters of hardloopsters. Ze strompelen over het veld op plumpe voetbalschoenen inclusief een stel kousen model oudgereformeerd. Alles in hun gedrag straalt uit: wij zijn mannen in een vrouwenlichaam. Ik vermoed dat ze scheten laten in de kleedkamer en gezamenlijk pissen in stalen urinoirs. En luidop boeren na een biertje in de kantine. Ze tonen zelfs een sterk verlaagde pijngrens.

Ja hoor.

Kinderen kunnen baren en dan aanstellerig gaan liggen kermen bij een tikje tegen je enkel? Mannengedrag. Ze roepen ook 'Dek je man! En we mogen ze niet 'speelsters' meer noemen, maar 'spelers'.

Goed, er zijn er ook bij die zich opmaken voor een wedstrijd. En sommigen nemen ze een 'Coupe kijk-mij-eens-gek-doen' van de Crazy Kapper. Ik snap best dat het op hoge hakken moeilijk voetballen is. Soit. Shirtje ruilen is ook raar bij vrouwen, maar verder is het namaakmannengedrag bij de vleet. Inclusief dat rochelen.

Meiden, hou daar mee op. Doe waar jullie veel beter in zijn dan de gemiddelde man. Bejegen je tegenstander(sten) vriendelijk, omarm elkaar bij tegenslag, strijk iemand over de bol bij een gemiste kans, of omhels troostend de keeper als de bal in het net ligt. Rochel niet. Toon je vrouwelijke kant. Charmeer de voetbalwereld. Speel niet de man.

brasblog.simplesite.com

Dankbetuigingen

85 jaar; onvoorstelbaar. Het vorige lustrum vierde mijn vrouw, Jacqueline Crevoisier - bekend door haar tv-portretten en haar vertaalde Bommelverhalen in het Duits - nog mee. Helaas niet meer. Ik dank VGOMedia en PNO voor hun feestelijke attenties,

*Rien van der Schee (ooit NCRV),
Abcoude*

Heel hartelijk dank voor de prachtige bos bloemen en de VVV-cadeaukaart voor mijn 85e verjaardag.

Mia Neijman, Weesp

Nooit gedacht dat ik deze rubriek als mijlpaal zou halen. Maar het is gelukt: 75 jaar. Hartelijk dank voor de cadeaubon en de prachtige bloemen. Het was een mooi begin van mijn verjaardag.

Henk van Hoorn, Amersfoort

Zeer bedankt VGOMedia en PNO voor de prachtige bloemen en de fijne VVV-cadeaukaart ter gelegenheid van mijn 75-jarige bestaan.

*Henk Zorn, (ex-Radio Nederland
Wereldomroep), Almere*

Het is echt leuk, zo'n mooie bos bloemen en cadeaubon op je 85e verjaardag - het verbindt je weer met je ouwe werk, je oud-collega's en je gelukkig nog steeds werkende pensioen! Heel veel dank!

Gien Kamphorst, Hilversum

Hartelijk dank voor de VVV-bon die ik t.g.v. mijn 80e verjaardag mocht ontvangen.

Dini D. Floor, Hilversum

Wat een toeval dat er werd aangeboden door de bloemist met een prachtige bos bloemen en Tante Post er achter stond met een cadeaucheque van het pensioenfonds. Twee vliegen in een klap en wat voor een. Hartelijk dank van deze 80-jarige, en het blijkt dat je toch nog niet vergeten bent.

Gerard Prakke, Breukelen

Op mijn 75e verjaardag ontving mijn buurvrouw van 88 jaar een prachtig boeket bloemen. Zij was zeer verrast en vereerd, omdat het van de omroep (PNO) kwam. Het is haar zeer gegund, omdat ze al ruim 50 jaar tegenover ons woont... (ik had een korte vakantie, vandaar kon ik het niet zelf in ontvangst nemen). De cadeaubon van de VGOMedia lag bij terugkeer netjes in de brievenbus en is inmiddels goed besteed. Dank voor de aardige attentie. Ik waardeer het bijzonder om af en toe gepensioneerd collega's via het VGOMedia Magazine tegen te komen.

*Hugo Dekker, video-editor/project-
manager NTS/NOS/NOB, Haarlem*

Heel hartelijk bedankt voor de cadeaubon en het mooie boeket, die ik van VGOMedia en het pensioenfonds kreeg ter gelegenheid van mijn 75e verjaardag.

Emmy Wildeman, Kockengen

Wanneer je 85 wordt, is het misschien geen verrassing meer als er 's morgens een prachtig boeket met VVV-bon wordt bezorgd, maar de waardering ervoor wordt er zeker niet minder op. PNO en VGOMedia, mijn hartelijke dank voor deze attenties.

Piet Plomp, Kortenhoef

Hierbij wil ik mijn dank uitspreken voor de attentie die ik van u heb mogen ontvangen voor mijn 75e levensjaar. Het was een fijne verrassing.

W. Sanders, Broek in Waterland

Heel hartelijk dank voor de cadeaubon die ik van u mocht ontvangen t.g.v. mijn 90e verjaardag.

P.A. Rusche-Droste, Loosdrecht

Hartelijk dank voor de cadeaubon. Ik ga een mooi boek uitzoeken.

M. Krelage, Vriescheloo

Hierbij bedank ik VGOMedia voor de mooie bloemen en VVV-bon die ik op mijn 85e verjaardag mocht ontvangen.

H. Fransen, Hilversum

Vanuit het mooie Twente wil ik het PNO, ook namens mijn vrouw, hartelijk bedanken voor de bloemen en de bon ter gelegenheid van mijn 75e verjaardag.

Leo en Tineke Ooijkaas, Haaksbergen

Op mijn verjaardag, 16 september, werd ik verwend met een enorme bos bloemen van PNO Media plus een cadeaubon van VGOMedia! Hartelijk dank daarvoor.

*Els van der Holst, Amsterdam,
v/h VARA-televisie*

Hierbij wil ik PNO en VGOMedia bedanken voor de fijne attenties die ik mocht ontvangen voor mijn 80e verjaardag.

Jan Salomons, Hilversum

En ja... ook ik heb het gehaald: mijn 75e levensjaar! En nee... ook ik werd niet vergeten door VGOMedia en PNO Media: een VVV-bon en mooi boeket bloemen. Hartelijk dank!

A.M. Arens-Vogel, Hilversum

Hierbij wil ik PNO en VGOMedia hartelijk bedanken voor de mooie bloemen en de VVV-bon die ik mocht ontvangen ter gelegenheid van mijn 75e verjaardag!

Rijk van den Berg, Almere

Op mijn 80e verjaardag werd ik verrast door een prachtig boeket bloemen en een VVV-cadeaubon. Heel hartelijk dank PNO en VGOMedia.

Jan Anbeek, Bunschoten-Spakenburg

In de moeilijkste jaren van mijn leven ontving ik voor mijn 80e verjaardag een leuke attentie van VGOMedia en een schitterend boeket bloemen van PNO. Daarvoor beide mijn hartelijke dank, geeft de burger moed.

Ferdinand Carl Weiss, Eemnes

De Nederlandse omroep in oorlogstijd

Een zwarte bladzijde

door Govert van Brakel

Foto: terras.tv

Over een paar weken sluit de radio het bijzondere jaar 2019 af, het jaar van het eeuwfeest.

Op tal van plaatsen werd dat gevierd. Niet in de laatste plaats in Den Haag. In de residentie begon de radio onder aanvoering van ingenieur Idzerda aan zijn lange mars door het medialandschap.

‘Hilversum’ nam de taak van Idzerda in 1923 over. Helaas kent het geschiedenisboek van de vitale 100-jarige een zwarte bladzijde. Het betreft de periode 1940-1945. De stem en de verpersoonlijking van het kwaad werd Max Blokzijl.

AVRO-directeur Vogt

Rechts:
15 Mei 1940
De Duitse bezetter arriveert
bij het AVRO-gebouw

Op 15 mei 1940, een paar uur na de capitulatie, stonden de Duitsers op de stoep van het AVRO-gebouw aan de ‘s-Gravelandseweg. Het was nog even zoeken geweest naar de plaats van bestemming, maar toen ze Hilversum binnenreden waren inwoners van de stad bereid om ze de weg te wijzen. Do ist der Studio.

Een man of vijftien meldde zich bij de AVRO. “Allen deskundig op het gebied van de omroep”, schreef hoofdredacteur Vogt in de

Radiobode van 24 mei 1940. Ze hadden apparatuur en een grote stapel grammofoonplaten bij zich.

“De programmaleider was Sonderführer Freudenberg, de technische leider Sonderführer Fränkel. Het commando berustte bij Oberleutnant Günzer, een officier die verschillende functies als omroepdirecteur in Duitsland had vervuld en laatstelijk de leiding had gehad in het Poolse Lodz.”

Al snel werd Freudenberg de man die de lakens ging uitdelen. Hij kreeg de regie in handen over de omroepverenigingen en hun programma’s.

~ In het eerste oorlogsjaar was de vuist nog verpakt in een fluwelen handschoen ~

Klein zonnestraaltje

Over zijn Hilversumse periode is Freudenberg op 9 en 10 september 1947 thuis in Berlijn verhoord door Jan Tan-

ja, plv. hoofd van het Bureau Collaboratie, dat onderdeel was van het Directoraat Bijzondere Rechtspleging. De stukken liggen in het archief van het NIOD in Amsterdam.

Met onmiddellijke ingang, zo verklaarde Freudenberg, nam de Wehrmacht de AVRO-studio in

bezit. De radio kreeg de opdracht terug te keren in de ether. Tijdens de oorlogsdagen had hij gezwegen.

De luisteraars hoorden weer muziek die van tijd tot tijd werd onderbroken voor officiële mededelingen van de Wehrmacht.

Vogt: “Het zal voor Nederland een klein zonnestraaltje zijn geweest toen de stem van Guus Weitzel weer door de Nederlandse huiskamers klonk op die bange dag.”

En o ja, of de heren een paar nachten konden blijven slapen

Foto: Nederland in oorlog

in het gebouw. Ze hadden nog geen tijd gehad om onderdak te zoeken in Hilversum. Dat was trouwens snel gevonden. Op 17 mei 1940 namen de Duitsers hun intrek in de panden Melkweg 36 en 38. In rap tempo bouwden ze daar een studio die verbonden werd met de Nederlandse zenders. Bovendien kwam er een directe en permanente lijnverbinding met Berlijn. Het was ook een af luisterpost. Van hieruit hielden de Duitsers nauwgezet in de gaten wat de omroepverenigingen uitzonden. De programma's gingen niet langer rechtstreeks naar de zendmasten. Ze liepen via de studio's van de Rundfunkbetreuungsstelle (RBS), zoals de organisatie van Freudenberg heette.

Sluipende nazificering

Zijn directieven ontving hij van het ministerie van Propaganda uit Berlijn. Het stond onder leiding van Joseph

Goebbels, de man met de giftigste tong van alle nazi's. Als geen ander begreep Goebbels de kracht en de macht van de jonge radio. Via de microfoon bereikte hij miljoenen luisteraars. Dus maakte hij er veelvuldig gebruik van. De gehele Deutsche Rundfunk was in zijn handen en van zijn volgelingen. Gematigde presentatoren, verslaggevers, technici en programmamakers waren weggezuiverd. In Nederland voer de bezetter aanvankelijk een andere koers. In het eerste oorlogsjaar was de vuist nog verpakt in een fluwelen handschoen. Natuurlijk was er sprake van censuur: Engelstalige muziek werd verboden, de Radionieuwsdienst verzorgd door het ANP lag volledig aan banden. Het venijn zat in de verborgen agenda. Nederland moest worden genazificeerd, maar geleidelijk aan. Voorkomen moest worden dat de luisteraars zich vanaf het eerste moment direct en massaal zouden afwenden van de radio. Met

die tactiek strooiden de Duitsers ruim zand in omroepogen. Zo ontstond bij de omroepverenigingen het idee dat het wel mee zou gaan vallen. Moedig voorwaarts onder gewijzigde omstandigheden en zien te redden wat te redden valt... VARRA-voorzitter Arend de Vries zei op 24 mei tegen zijn luisteraars dat zijn omroep graag wil dat het normale leven zo vlug mogelijk terugkeert. "Daarom gaan wij allen rustig en ernstig meewerken."

AVRO-directeur Vogt schreef op 28 juni 1940 in zijn Radiobode: "Er kan nimmer de geringste twijfel over bestaan of de AVRO moet zijn een Nederlandse Omroep, die ronduit voor zijn Nederlandse karakter en zijn Nederlandse ziel uitkomt. Het is niet gebleken, dat deze levensvoorwaarde zich met de geest van de nieuwe orde niet verdraagt." Aan zijn luisteraars in 'ons' Indië liet hij begin juli 1940 weten: "Natuurlijk betalen wij de tol die ons door de lotsverbondenheid met het Duitse Rijk is opgelegd, maar wij leven niet, zoals menigeen misschien denkt, onder een schrikbewind. Integendeel, wij leven zo vrij als onder de gegeven omstandigheden maar mogelijk is."

Gehoorzaamheid schuldig

"Er zijn luisteraars," schreef de voorzitter van de NCRV in zijn Gids op 15 juni 1940, nota bene op de voorpagina, "die vinden dat de omroep de ogen moet sluiten voor de realiteit en voort moet gaan op dezelfde wijze als voorheen." Dwaasheid, vond de voorzitter. "De Duitsers vragen van ons geen karakterloosheid. Daar moeten we dankbaar voor zijn." Een week later ging de omroep nog een stapje verder. "We zijn aan de bezetter gehoorzaamheid en eerbied schuldig. Wie dat

zou vergeten, zou niet alleen jegens de Duitse autoriteiten misdoen, maar hij zou tevens handelen tegen de wens en de wil van de Nederlandse autoriteiten."

KRO-directeur Speet hield zijn bestuursvoorzitter pater

Dito op 21 mei 1940 voor "dat de Duitse autoriteiten ons in alle opzichten correct en welwillend hebben behandeld." Later in het jaar deed zich een incident voor. Via de KRO-microfoon werd het nationaal-socialisme als niet-heidens geprezen. Kardinaal De Jong was razend. Hier was zijn KRO

niet voor opgericht. Dan kon de club beter worden opgeheven, vond hij.

Genadeklap

Zo modderde de radio het eerste oorlogsjaar door. Tot aan de genadeklap. Op 11 december 1940 werden de voorlieden van de omroepverenigingen ontboden op het departement van Volksvoorlichting en Kunsten in Den Haag. Secretaris-generaal Goedewaagen deelde het gezelschap mee dat ze alles kwijt zouden raken wat ze hadden: hun gebouwen, hun geld, hun uitingsmogelijkheden. Hun bezittingen werden overgeheveld naar een nieuw op te richten bedrijf: de Rijksradio-omroep 'de Nederlandsche Omroep'. Het werd verboden om nog vrijwillige bijdragen te innen of te vragen voor de instandhouding van de eigen vereniging.

Nog voor het einde van het jaar kregen de luisteraars te maken met een verplichte heffing van luistergeld. Ook het zenderpark, waarvan de omroepen samen voor veertig procent eigenaar waren, werd in beslag genomen. Onthutst, machteloos en boos keerden de bestuurders terug naar Hilversum. De nieuwe Nederlandse Omroep ging op zondag 9 maart van start.

~ Nog voor het einde van 1940 kregen de luisteraars te maken met een verplichte heffing van luistergeld ~

De meeste medewerkers van de diverse omroepverenigingen stapten over naar deze nieuwe werkgever. In zijn proefschrift 'Hilversum unter dem Hakenkreuz' betoogt Michael Crone dat 'de vrijheid om te kiezen tussen blijven of weggaan' alleen op papier bestond. Wie geen trek had om te blijven 'werd strafbare werkweigering verweten, met alle gevolgen van dien. Een uitdrukkelijke arbeidsplicht werd opgelegd aan redacteurs, reporters en leidinggevenden in de programmasector.' Voor Joden was geen plaats meer. De radio had zijn laatste restje onschuld verloren. Freudenberg is dan inmiddels van het omroeptoneel verdwenen. Hij keerde terug naar Berlijn. Bij zijn afscheid van Hilversum kreeg hij van de Nederlandse omroepbonzen een kleine zilveren Zigarrenspitz, een sigarenkoker. De AVRO-bode werd hem wekelijks nagestuurd.

Manipulator Max Blokzijl

Vanaf 1942 stond er geen rem meer op de haat, de laster en het gif dat door de luidspreker werd verspreid. Stem van het kwaad werd Max Blokzijl, correspondent van het Algemeen Handelsblad in Duitsland. Vanuit zijn standplaats Berlijn hield hij de lezers van zijn krant op de hoogte van de ontwikkelingen in ons buurland. Aanvankelijk moest hij niets hebben van het nationaalsocialisme, maar zijn gedachten en ideeën veranderden. In 1935 meldde hij zich aan als lid van de NSB. Blokzijl had invloed. In Duitsland was hij voorzitter van de Buitenlandse Persvereniging. De RBS zocht voor de Nederlandsche Omroep naar een commentator van zekere naam en faam die op beschaafde toon en geraffineerde wijze hoofd en hart van de Nederlandse luisteraar kon beïnvloeden. Hij hield Politieke Weekpraatjes en besprak Brandende Kwesties.

Bronnen

VARA, biografie van een omroep, Huub Wijfjes, Uitgeverij Boom, 2009
De KRO en het episcopaat 1940-1945
VPRO, Het Spoor Terug, 1988. De afrekening: Max Blokzijl
Radio Hilversum 1940-1945, Dick Verkijk, De Arbeiderspers, 1974
Hilversum unter dem Hakenkreuz, Michael Crone, Uitgever Saur München, 1983

Pater Dito

Foto: Resources Huygens ING-KNAW

Op 5 mei 1945, bevrijdingsdag, sloot hij af met de woorden: "De oorlog gaat verder, de vijand heet Moskou. Tot morgenavond tien voor half acht luisteraars." Een dag later sprak hij zijn allerlaatste woorden ooit

op de radio, of wat daar op dat moment nog van over is: "Wij komen terug, luisteraars."

Na de oorlog was hij het eerste kopstuk van de NSB dat terechtstond. Mr. Zaaijer, aanklager bij het Bijzonder Gerechtshof in Den Haag eiste de doodstraf. De rechters gingen daar in mee. Cassatie

hielp hem niet en de koningin weigerde zijn gratieverzoek. Op 16 maart 1946 werd hij op de Waalsdorpervlakte bij Scheveningen gefusilleerd. De radio begon in die jaren aan een nieuw en prettiger bestaan.

Dit was de laatste aflevering uit de serie '100 jaar radio in Nederland'

~ Vanaf 1942 stond er geen rem meer op de haat, de laster en het gif dat door de luidspreker werd verspreid ~

Dankbetuigingen

Hartelijk dank voor de VVV-cadeaukaart t.g.v. mijn 80e verjaardag.

T. de Bree, Weesp

Hartelijk dank voor de leuke attentie en prachtige bos bloemen die ik voor mijn 75e verjaardag van PNO en VGOMedia heb ontvangen.

Hans Hoole (Algemeen Nederlands Persbureau ANP), Oegstgeest

De prachtige kleuren van het boeket aangeboden namens PNO gaven mijn 85e verjaardag nog meer kleur. En daarbij kwam nog een VVV-cadeaubon namens VGOMedia. Daaraan wordt een passende bestemming gegeven. Hartelijk dank voor deze attenties.

Gerard Meuleman, Hoevelaken

Hartelijk dank voor de cadeaubon en de prachtige bloemen.

T. v.d. Brink, Hilversum

Ik wil u mijn hartelijke dank toezeggen voor de felicitatiekaart en de daarbij ingesloten VVV-cadeaukaart t.g.v. mijn 75e verjaardag.

J. (Hans) van der Sluis, Dordrecht

Hartelijk bedankt voor de wensen en gaven ter gelegenheid van mijn 85e verjaardag.

Loek Weve, West-Grafdijk

VGOMedia en PNO, hartelijk dank voor de cadeaubon en de bloemen die ik t.g.v. mijn 75e verjaardag van u mocht ontvangen.

Jan Baars, NOS/NOB, Lichtaart, België

Graag wil ik u mede namens mijn vrouw bedanken voor het prachtige boeket dat wij mochten ontvangen ter gelegenheid van ons 55 jaar huwelijk. Wij waarderen dit ten zeerste, daarom onze hartelijke dank hiervoor.

F.T.H. Tan en M.Th. Tan - Verhoeven, Dordrecht

Een prachtig, kleurig boeket zomerbloemen en een VVV-cadeaubon; wat een leuke verrassing voor mijn 80e verjaardag. Heel veel dank hiervoor.

Marjolein van Dort-Slijper, Haarlem

Als je 85 wordt is dat een bijzondere feestdag. De feestvreugde werd extra verhoogd door de felicitatie met cadeaubon van VGOMedia en het geweldige boeket van PNO. Heel hartelijk dank daarvoor.

Gerry Cauvern, Hilversum

VGOMedia en PNO hartelijk dank voor de bloemen en de attentie ter gelegenheid van mijn tachtigste verjaardag.

Frans Stultiëns, Hilversum

Bedankt weer voor het prachtige bloemstuk! Heel attent na 55 jaar huwelijk...

Jaap en Afina Meijer, Hilversum

Hartelijk dank voor het mooie boeket en de VVV-bon voor ons 55 jarig huwelijk! Het heeft ons enorm verrast!

Gijs en Letty van Kooten, Lopikerkapel

Dan wandel je verder met 80 mooie jaren achter de rug. Een cadeaubon in je linker- en een bos bloemen in je rechterhand. Heel attent van PNO en VGOMedia.

Ben Walet, NOB, Hilversum

Hartelijk dank voor de waardebon die ik voor mijn 75e verjaardag heb ontvangen.

Jos van Lochem, Huizen

Hartelijk dank voor de prachtige bloemen en de cheque, die ik van u mocht ontvangen bij mijn 90e verjaardag. We zullen er een dankbaar gebruik van maken.

Wim van der Weg (AVRO), Amersfoort

Hartelijk dank voor de prachtige bloemen die wij mochten ontvangen t.g.v. ons 55-jarig huwelijk. Chapeau!

Baukje & Dick Lunter, Laren

Hierbij wil ik PNO hartelijk bedanken voor de prachtige bloemen die ik heb ontvangen voor mijn 75e verjaardag. Ondanks het extreem warme weer hebben mijn vrouw en ik bijna 3 weken

genoten van dit prachtige boeket. Op naar de 80! Tevens bedank ik VGOMedia voor de cadeaubon.

Hans Baan, Muiden

Hartelijk dank voor de cadeaubon die ik t.g.v. mijn 90e verjaardag (17 september 2019) van u mocht ontvangen.

Mw. J.E. (Lies) Stork, Hilversum

Hartelijke dank voor de cadeaubon namens VGOMedia en het mooie boeket van PNO voor mijn verjaardag.

Fred Steusel, Gorredijk

Dank voor de attentie van de VGOMedia en de bloemen van PNO ter gelegenheid van mijn 75ste verjaardag.

Frits Jurgens (ex NOS/NOB), Huizen

Wat een schitterend boeket hebben mijn vrouw en ik van u mogen ontvangen ter gelegenheid van ons 50-jarig huwelijk. Meer dan 14 dagen hebben wij ervan kunnen genieten.

Bram en Olga van Erkel, Hilversum

Hartelijk dank voor de fraaie bloemen en de cadeaubon, die ik van u mocht ontvangen ter gelegenheid van mijn 80e verjaardag.

Martien van den Dijssel, Naarden

Hartelijk dank voor de cadeaubon, maar vooral het feit van 'er nog bij horen' doet goed. De mooie bloemen van ons PNO hebben het net als ik (85) bovengemiddeld vol gehouden.

Wim Frisart (het laatst NOB), Hilversum

Graag wil ik VGOMedia hierbij bedanken voor de felicitatie- en cadeaukaart voor mijn 75e verjaardag. Bedankt daarvoor mede namens mijn echtgenote.

Hans Kattouw, Huizen

Hiermede dank ik u mede namens mijn vrouw voor de cadeaubon voor mijn 80e verjaardag.

Wim Kerkhoven, NOB, Wijk bij Duurstede

Dankbetuigingen

Dit jaar verwennen PNO en VGOMedia ons zeer! In juli naar aanleiding van mijn 85e verjaardag, in oktober vanwege ons 60-jarig huwelijk. Hartelijk dank voor de attenties, wij stellen dat zeer op prijs. Dus wij hopen natuurlijk nog jaren door te gaan...

Jaap en Adri Frank, Bussum

Hartelijk bedankt voor de prachtige bloemen en de cadeaubon die ik 11 oktober mocht ontvangen voor mijn 75e verjaardag. Ik vond het heel bijzonder.

Petronella Balk, Hilversum

Bij deze bedankt voor de cadeaukaart die ik voor mijn 75 verjaardag ontving.

Harrie Bos, Loon

Wij willen PNO hartelijk bedanken voor het prachtige boekje dat we voor ons 50-jarige huwelijk hebben ontvangen.

Ron en Renate Nouwen (NTS-NOS-NOB), Hilversum

Hartelijk dank PNO en VGOMedia voor de mooie bloemen en de cadeaubon voor mijn 75e verjaardag. Ik koester de mooie herinneringen uit de 60er jaren als programmatechnicus N.R.U en NOB in de Hilversumse radiostudio's. Uit het oog, niet uit het hart,

Bert Hooijer, Grou

Meer dankbetuigingen op pag. 23 en 20

Nieuwe leden

<i>mw. J.T. Reimerink, 's-Graveland</i>	<i>Ericsson</i>
<i>B.J. de Jong Drempt</i>	<i>United</i>
<i>B.B. de Weerd, Huizen</i>	<i>Dutch View</i>
<i>C.H. Galjaard, Soest</i>	<i>TROS/Troopers Media</i>
<i>mw. A.J.M. Visser, Bussum</i>	<i>nabestaande</i>
<i>mw. E.M. Janmaat, Hilversum</i>	<i>St. De Ombudsman</i>
<i>B. Wlochaz, Huizen</i>	<i>EO</i>
<i>mw. M.J. Sinke, Middelburg</i>	<i>Omroep Zeeland</i>

Overleden VGOMedia-leden

September - 11 mw. M. van der Stijl-la Mark (4 oktober 1930), 14 J.T. Wilbrink (28 oktober 1948), 16 A. Schaap (22 februari 1933). 17 mw. W. Achterberg-Buter (29 april 1930), 19 G.C.H. Annink (27 mei 1937), 25 H.G. Maas (22 maart 1933), 26 J. Groenberg (29 april 1930)

Oktober - 1 mw. L.A. Kistemaker (1 juni 1921), 2 J.H. Eijpe (23 februari 1947), 8 mw. A. Nijland (27 mei 1930), 12 B. Ubbink (5 mei 1929), 14 N. Majoor (12 juni 1925), 15 J.J. de Bruijn (26 september 1948), 20 G.P.M. van Riet (5 juni 1926), 29 K. Driehuis (8 december 1951)

November - 2 J.J. van Leersum (5 maart 1941), 9 H.J. van Elk-Overschie (22 augustus 1928), 9 T.H. den Hollander (1 maart 1936), 11 R.M. Schindler-de Klerck (20 februari 1937)

Componistenpuzzel

In deze puzzel zitten de namen van de bekendste en minder bekende klassieke componisten verstopt. Zoek ze op, plaats de overgebleven letters in de hokjes en er komt een citaat van Hans Christiaan Andersen tevoorschijn.

Uw oplossing kunt u tot uiterlijk 10 januari 2020 opsturen naar de puzzelredactie, Louis van Hattem, Bijenmeent 10, 1218 GB Hilversum of via e-mail naar Ivanhattem@upcmail.nl, met vermelding van uw naam, adres en woonplaats.

Uit de goede oplossingen worden drie prijswinnaars getrokken, die beloond worden met een cadeaubon van € 10,-

Albinoni	Mendelssohn
Anderson	Mont
Bach	Monteverdi
Bartok	Moravec
Beethoven	Mortelmans
Bellini	Mozart
Berlioz	Norgard
Bizet	Offenbach
Boccherini	Ohana
Brahms	Paganini
Chopin	Platti
Daugherty	Polovinkin
Daverson	Puccini
Debussy	Purcell
Delibes	Rachmaninov
Dove	Rameau
Dvorak	Ravel
EGge	Respighi
Einaudi	Rodrigo
Elgar	Rossini
Gluck	Sammartini
Granados	Satie
Grieg	Scarlatti
Halvorsen	Schubert
Hamelin	Schumann
Händel	Sibelius
Hansson	Smetana
Haydn	Strauss
Holst	Tartini
Lalande	Telemann
Linjama	Tchaikovsky
Liszt	Tunder
Lotti	Verdi
Magnard	Viotti
Mahler	Vivaldi
Marcello	Wagner
Massenet	Weber

W	B	E	E	T	H	O	V	E	N	I	D	R	E	V	E	T	N	O	M
N	H	O	S	S	L	E	D	N	E	M	I	N	I	S	S	O	R	N	O
A	P	L	N	D	A	V	E	R	S	O	N	T	O	G	I	R	D	O	R
A	O	R	N	R	L	I	N	J	A	M	A	N	T	U	N	D	E	R	T
H	L	I	A	A	H	A	N	S	S	O	N	O	A	E	E	G	G	E	
W	O	H	M	N	N	H	A	M	E	L	I	N	C	S	L	V	O	A	L
M	V	G	U	G	D	T	U	O	L	I	S	Z	T	E	R	R	O	R	M
A	I	I	H	A	E	A	M	E	I	T	T	O	I	V	V	E	A	D	A
R	N	P	C	M	E	A	C	R	Y	T	R	E	H	G	U	A	D	C	N
C	K	S	S	M	S	R	V	O	N	I	N	A	M	H	C	A	R	N	S
E	I	E	A	S	U	I	L	E	B	I	S	T	R	A	U	S	S	O	A
L	N	R	E	P	D	B	R	A	H	M	S	E	B	I	L	E	D	L	M
L	E	N	H	A	N	D	E	L	N	T	E	K	O	T	R	A	B	O	M
O	E	K	O	R	D	T	N	L	P	A	G	A	N	I	N	I	N	R	A
T	S	S	A	T	I	E	C	N	L	O	T	T	I	A	N	T	H	E	R
I	D	R	E	V	N	M	B	P	A	I	K	A	R	O	V	D	C	B	T
N	H	I	E	D	O	A	E	U	L	M	N	G	N	H	T	T	A	E	I
I	E	N	Y	Z	H	H	R	C	S	A	E	I	B	A	E	R	B	W	N
R	G	A	A	G	C	L	L	C	I	S	T	L	N	N	N	E	N	A	I
E	H	R	T	T	A	E	I	I	D	E	Y	T	E	A	I	B	E	G	D
H	T	M	I	E	B	R	O	N	U	Z	I	E	I	T	P	U	F	N	U
C	K	T	E	E	Z	S	Z	I	D	L	A	V	I	V	O	H	F	E	A
C	K	C	U	L	G	I	N	E	S	R	O	V	L	A	H	C	O	R	N
O	E	L	G	A	R	P	B	R	E	L	E	V	A	R	C	S	K	E	I
B	I	N	I	T	R	A	T	C	H	A	I	K	O	V	S	K	Y	N	E

Idee, ontwerp en uitvoering: Louis van Hattem

De oplossing van de puzzel in het oktober-nummer:
Met de wind van gisteren kun je vandaag niet meer zeilen

Dick Baarsen, België. H. Hart, Eemnes. Ria Teuwen-Carpentier, Hilversum

vrijdag
concert

Vasily Petrenko

VRIJDAG 10 JANUARI 2020, 20.15 UUR (Inleiding 19.30 uur)
TIVOLIVREDENBURG UTRECHT

VASILY PETRENKO

DIRIGEERT HET RADIO FILHARMONISCH ORKEST

Radio Filharmonisch Orkest

Vasily Petrenko dirigent

Daniel Müller-Schott cello

PROKOFJEV Suite L'enfant prodigue

HAYDN Celloconcert in C

STRAUSS Also sprach Zarathustra

Wij mogen u als lid van VGO media dit concert in de serie van het AVROTROS Vrijdagconcert aanbieden voor de speciale 1e rang prijs € 29,50 (i.p.v. 39,50) en 2e rang prijs € 26,- (i.p.v. € 36,-) p.p.

Reserveren kan via de website van TivoliVredenburg

www.tivolivredenburg.nl. Om de korting te krijgen

dient u in het veld 'actiecode' de kortingscode

VGO201001 in te vullen. Telefonisch reserveren kan

via **030 - 231 45 44**. Vergeet ook hier de kortingscode

VGO201001 niet door te geven.

www.avrotrosvrijdagconcert.nl

TIVOLI
VREDEN
BURG

NTR
ZATERDAG
MATINEE

Leonardo García Alarcón

ZATERDAG 11 JANUARI 2020, 13.30 UUR!
CONCERTGEBOUW AMSTERDAM

L'ORFEO

DE EERSTE OPERA VAN MONTEVERDI

Cappella Mediterranea

Choeur de Chambre de Namur

Leonardo García Alarcón dirigent

Valerio Contaldo tenor, **Mariana Flores** sopraan,

Giuseppina Bridelli mezzosopraan, **Salvo Vitale** bas

MONTEVERDI L'Orfeo

Wij mogen u als lid van VGO media dit concert in de serie Oude Muziek van NTR ZaterdagMatinee aanbieden voor de speciale prijs van € 25,- p.p. voor een 2e rang podiumplaats (normale prijs € 43,-).

Reserveren kan via de website van het Concertgebouw

www.concertgebouw.nl. Om de korting te krijgen dient u in het veld 'actiecode' de kortingscode

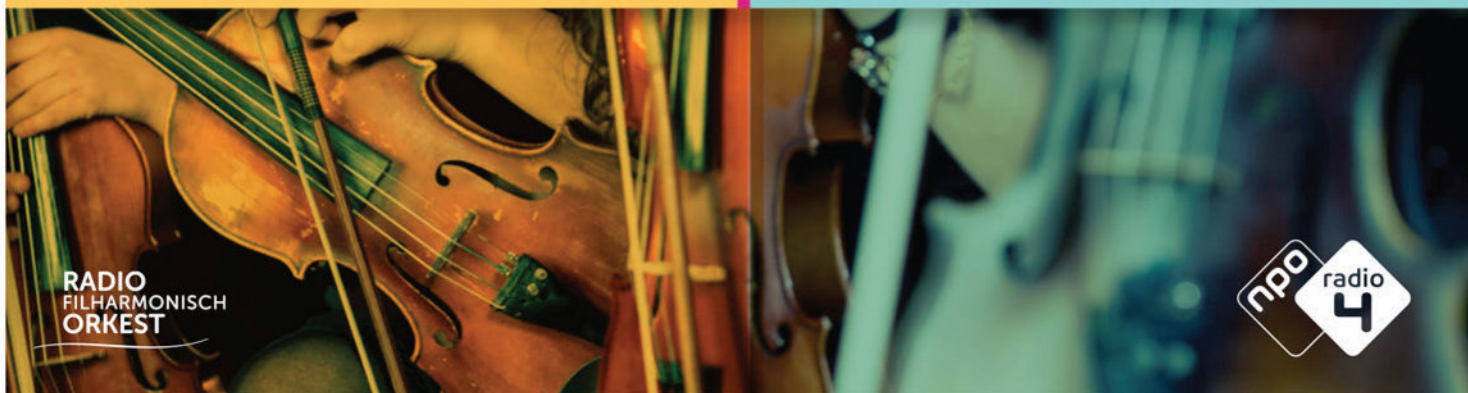
ZM201101VGO in te vullen. Telefonisch reserveren kan via

020 - 6718345 (normaal tarief). Vergeet ook hier de kortingscode

ZM201101VGO niet door te geven.

www.zaterdagmatinee.nl

ntr:

RADIO
FILHARMONISCH
ORKEST

